

ES MOI' NOU

VILAFRANCA

GENER • 93
NÚMERO 70

PREMSA
CORONA

**LA NIT DE REIS VA FER
POC RENOU**

**PEP' SANSÓ
I MOREY:
UN HOME
QUE
NAVEGÀ
ENDINS**

**EL
PRESSUPOST
DEL 93
APROVAT
L'OPOSICIÓ
OBRI ELS
ULLS**

**LA RESIDÈNCIA CEDIDA A LA
COMUNITAT AUTÒNOMA**

Publicació mensual de
l'Obra Cultural Balear
de Vilafranca

Depòsit Legal
PM: 366 - 1986

Edita:
Obra Cultural Balear
de Vilafranca

Reproducció fotogràfica:
Joan Jaume

Redacció i col·laboradors:

Jaume Català Sansó
Andreu Bauçà
Margalida Bauçà
Cati Roselló
Bàrbara Sansó
Francesc Amengual
Joan Barceló
Joan Jaume
Bartomeu Català
Biel Monserrat
Jaume Nigorra
Jaume Sansó
Pere Fons
Col·legi Públic
Pere Garí
Brosio, Ambrosio
Bernat Estrany
Gabriel Gelabert
Televisió Vilafranca
Damià Agustí
Miquel Barceló
Bàrbara (Manacor)
Joan Estray
Xavier Cañada

Impresa a: Tirrena, S.A.
Pintor Juan Gris, 1. Tel. 55 52 12
07500 Manacor

Els articles publicats en aquesta
revista sols expressen l'opinió
dels seus autors

El pla de desenvolupament, una realitat?

Acabat el grandíols noranta dos comença, el que diuen serà, el desastrós noranta tres. I és que la gran inversió feta en aquest, ja passat, any noranta dos ens aplega, una mica a tots, amb certa dubte sobre el que passarà en el ja present any noranta tres, l'any del lliure comerç.

La comunitat del pla, tot i això, està tranquil·la. El nou Pla de Desenvolupament ens ha donat un aire de satisfacció a tots: creacions de noves infraestructures, especialment xarxes d'aigua potable i sanejament, rehabilitació i promoció turística i cultural, desenvolupament empresarial, foment de l'activitat econòmica i promoció empresarial per crear i consolidar noves empreses. Tot una garantia, sens dubte, aquest nou «Pla Mascle» presentat per Alexandre Forcades.

Com segurament també fou una total garantia aquella aprovació de la Llei d'Espais Naturals per tots aquells que veien com es degradava el nostre territori, i que acabat el grandíols noranta dos es senten enganats per la Llei, pels qui com a bons mascles la crearen.

Passat uns anys «El Pla» no s'hauria d'haver convertit en un somni, sino amb una realitat permanent, sense modificacions, favoritismes, violacions o desorientacions que no duen a cap solució vertaderament fictícia.

Ara, sens dubte, és el millor moment per llançar aquesta alternativa de foment cap aquests pobles, que cada cop més, veuen com minva l'interés cap a ells, ja que tot el que tenen o tenen gràcies al seu propi esforç i empenyant les entitats insulars perquè s'anadonin que ells també i són (encara que alguns ho tinguin més fàcil que altres a l'hora d'aconseguir els propòsits).

Un desig esperat, un fet que més val oblidar

Els Reis Mags per la carretera. Fotos Joan.

Sens dubte de pobre, ni més ni menys, es pot qualificar la Cavalcada de Reis. El desig més esperat de l'any de tots els al.lots no va ser l'esperat. Una sola carrossa, i tanta sort que hi va haver Reis.

Esperam que les pròximes festes siguin de millor agrat, millor organització i com no millor participació, tant de l'Ajuntament com... del poble.

Redacció Molí Nou

La carretera serà desviada pel sud de Vilafranca

La carretera serà desviada per la zona sud de Vilafranca segons va informar el mes passat el cap de serveis de carreteres. Així es descarta la possibilitat de desviar la carretera per la zona nord ja que les dificultats del terreny ho impedeixen, i a més la carretera hauria de passar per dins el terme petrer, i això podria ser un problema entre els dos consistoris a l'hora de prendre decisions. En canvi la zona sud té un terreny més eficient per realitzar aquest tipus d'obres, i s'evitaran problemes entre consistoris.

El projecte encara no s'ha realitzat però la decisió que la carretera es desviï ja està presa. Aquests projectes està considerat com a prioritari a mig termini. El fet que es construís la variant seria una bona notícia, ja que Vilafranca ha de suportar, diàriament, la passada de 10.000 vehi-

cles. L'altre cara de la moneda és la dels comerciants que tenen el negoci instal·lat a la carretera. Aquests veuran com els seus negocis aniran perdent sino es cerca una altra solució. Tot indica que la creació d'un Polígon de Serveis a la vora de la variant no suposarà grans avantatges per aquests comerciants.

La carretera es desviarà a l'altura de les curves de la mort, una cruïlla a l'altura de «Sa Farinera» que unirà la carretera de Porreres i Felanitx, i que tornarà a enllaçar en l'actual carretera a un kilòmetre de la sortida del poble (direcció Manacor). Està prevista la construcció de passos subterrànics per a la gent que treballa al cap i evitar així el perill que tendria el sorgiment de nous encreuaments a la variant.

Redacció Moli Nou

El pressupost del 93 ja està aprovat

L'oposició reacciona

L'Ajuntament de Vilafranca ja ha aprovat el pressupost de l'any noranta tres. Aquest puja a 90 milions de pessetes, dels quals 7.650.000 pessetes s'han destinat a les diferents festes que es duen a terme en el nostre poble. A la Beata 5 milions, l'5 festa des Meló, 500.000 pessetes a Santa Bàrbara, 250.000 Sant Antoni, 200.000 Reis, 100.000 per Nadal i 100.000 per la Rua.

Sebastià Barceló, per part de l'oposició, criticà l'equip de govern per destinar aquesta quantitat a festes populars, ja que quan el seu equip

esteia al poder la partida de festes només pujava a dos milions i l'oposició, llavors el PSM, criticava aquesta despesa. Seguidament, el batle contestà a Barceló dient-li que només era una previsió, i no volia dir que tots els doblers s'hagin de gastar.

El pressupost és de caràcter restrictiu, però resulta ser el que major part del seus ingressos inverteix en festes populars de quants s'han confeccionat fins ara. Inclús el regidor de Sanitat, Tomeu Barceló, reconèixer que «el capítol de festes no reflecta les males perspectives econòmiques del 93».

Amb inversions de infraestructura es projecten 26'6 milions, que es destinaràn en la seva major part a l'asfaltament de carrers i el camí rural de Sa Vinya Nova.

Les restriccions, motivades per la falta d'ajudes institucionals afectaran de forma directa a la dotació d'infraestructura deportiva. Cal destacar que Vilafranca ja fa dos anys que no reb subvencions de la Comunitat Autònoma per l'equipament deportiu. Tot i això, hi pot haver obres menors de manteniment subvencionades totalment pel propi ajuntament.

Redacció Molí Nou

La residència cedida a la Comunitat Autònoma

Després que la Comissió Insular d'Urbanismes no doni l'interès social a la Residència per trobar-se construïda meitat en terrenys rústics, l'Associació de la Tercera Edat de Vilafranca, ha cedit la residència a la Comunitat Autònoma.

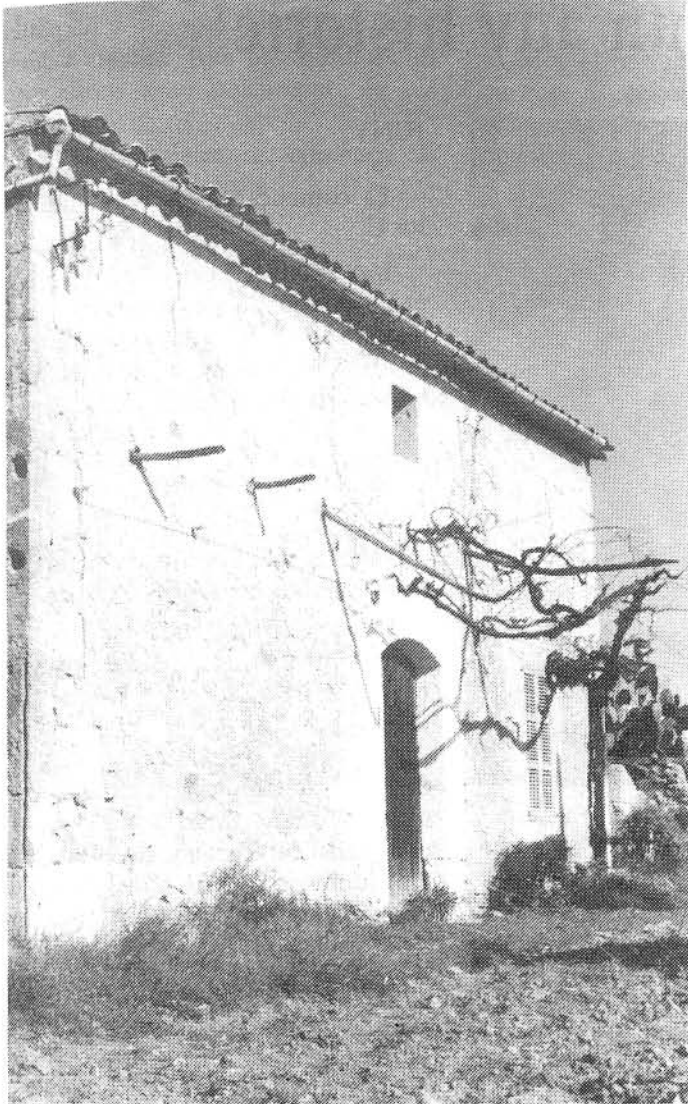
Segons les manifestacions de la Conselleria de Sanitat, es pretén fer una inversió a la Residència d'uns nou milions de pessetes.

Pareix ser que la Conselleria ha assumit que només una entitat com ella pot dur endavant el projecte de Residència. D'aquesta manera s'intentarà dinamitzar la situació que ha sofert fins ara l'entitat; enfrontament Associació-Ajuntament, Associació-Socis, Associació-Legalització,... Sens dubte, només una entitat com la CAIB, a través de la Conselleria de Sanitat, pot fer afectius aquests propòsits d'inversió, ja que l'economia d'una entitat privada sempre serà insuficient, i les pretensions de política social d'aquesta poden ser perilloses si les directrius només miren per tenir una situació de privilegi dins l'associació.

Redacció Molí Nou

Vista aèria de la residència (Fot. Molí Nou)

Es troba dins el casc urbà (Foto: Joan S.)

Un racó, un carreró, un portal o un corral, tot són possibilitats per descobrir en aquest concurs que realitzarem, cda mes, a la revista. Tots aquells que descobreixin ON ÉS l'indret escollit per l'home de l'objectiu tendran un sopar per dues persones, gentilesa del Bar Restaurant Es Cruce.

Que tengueu sort i ja podeu començar a pensar quina és la fotografia escollida aquest mes.

El guanyador del mes anterior és: **APOLONIA BAUÇA JULIÀ**, C/ Rafel Jaume, 12, amb la solució «Arcades de sa pleta d'Es Pagos». ENHORABONA!!!

Nota: Tots aquells que sàpiguen la resposta dirigiu-vos al C/ San Martí, 29, amb la solució dins un sobre. El sorteig es realitzarà per una mà innocent. Animau-vos!!!

**PATROCINA:
BAR RESTAURANT ES CRUCE**

Crta. Palma - Artà Km. 40
Tel: 56 00 73 VILAFRANCA

I el dia de Nadal el Papa Noel ens va deixar aquest regal que ens mostra la imatge. No vull pensar, ni per un moment, que va esser l'Ajuntament qui va donar mala informació de la recollida del fems, perquè l'Ajuntament mai no té la culpa —sols ens faltaria aquesta!— si no que és el poble que no ho va entendre bé. Però, pel que sembla, també hi va haver qualche regidor Pesemero que tampoc no ho va entendre, perquè la nit del 24, entorn a les 23'30 hores, va deixar el fems al cap de cantó de ca seva.

El fet, però, no tendria més importància si no fos que els qui comanden fossin tan ecologistes i tan nets; però, la qüestió és que al llarg de la segona festa i ploguent, el fems encara romania a les voravies i tots els vianants devien pensar: «Vaja un Ajuntament organitzat!»

Des d'aquesta secció volem donar l'enhorabona a l'Ajuntament de Vilafranca per la meravellosa i esplèndida organització dels Reis; segons els rumors que ens han arribat, hi va haver reunió de «mandamases» perquè l'èxit no es repetís per Sant Antoni.

Ara que estan de moda les granjes-Escola, sembla que a Vilafranca no volien posar ni una escola fusteria, però davant «l'excessiu interès» dels qui comanden, ho han arreglat a Petra, que no els han posat tantes traves i, a més, l'han llogada a ca un familiar directe d'un regidor Pesemero. ¡Chapeau!

I el mes pròxim parlarem de les BULES-sopars que paga el nostre Magnífic Ajuntament. Estau a l'aguait.

Francesc Amengual

El noranta dos, un any històric

GENER

-El nin Joan Pascual va rebre 90 milions d'indemnització per l'accident produït l'abril del 89 quan jugava damunt l'acera i que ara l'impeideix caminar.

-L'amo en Pere Lluent celebrava els 100 anys de vida. Tot el poble col·laborà amb el seu aniversari.

FEBRER

-El Grup Excursionista cumplia deu anys.

-Pedro Santandreu i Noel Chapira demanen ser indemnitzats per l'ajuntament pels perjudicis ocasionats per la no construcció de la nova plaça.

MARÇ

-Nou rebumbori entre l'ajuntament i la Junta Directiva i assessors de l'Associació de la Tercera Edat, aquesta no va voler posar les seves instal·lacions a l'abast de les necessitats socials del poble.

-Tomeu Penya treu el seu disc SI-RENA.

ABRIL

-Carles Costa fou reelegit President de Premsa Forana. Biel Gelabert en representació de la revista «Es Molí Nou» fou elegit com a vocal.

MAIG

-Després d'una llarga espera s'afaltaren els carrers del Sector B.

JUNY

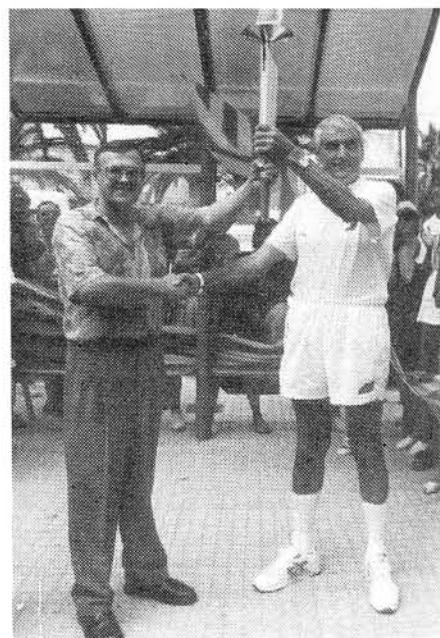
-Es començaren les obres del Sector C.

-L'Ajuntament organitza la principal excursió de l'any per a la gent major; visitaren la finca experimental de SA NOSTRA, a Sa Pobla, el Museu Etnològic de Muro, etc.

JULIOL

-La Torxa Olímpica va passar per Vilafranca. Mateu Morlà, juntament amb totes les figures de les Illes, tengué l'honor de portar la torxa dins el nostre poble. Uns dies més tard fou motiu d'un homenatge per part de l'Ajuntament.

-Les festes de La Beata foren tot un èxit. A destacar el pregoner de festes, Tomeu Català, «Es Juliàns», campions del Torneig de Futbet i la gran demostració de batre a l'era de l'amo Esteve Molondro.

SETEMBRE

-El batle i el regidor de cultura pujaren a Lluc juntament amb altres representants de tots els municipis de Mallorca. A la reunió també hi acudiren els representants del Bisbat,

C.A.I.B., C.I.M. i de la Comunitat de Lluc. La Fundació Lluc fou l'únic punt a tractar. Tots els ajuntaments coincidiren econòmicament en la Fundació.

-El C.F. Vilafranca comença la temporada amb derrota.

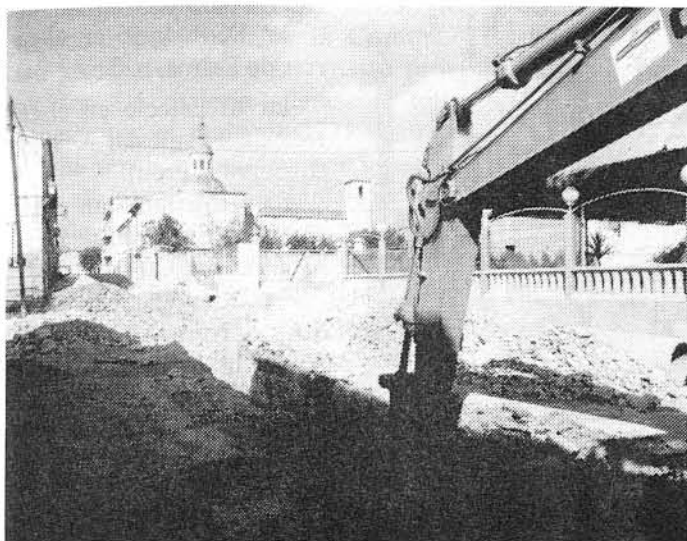
NOVEMBRE

-Mor el centenari de la Vila l'amo en Pere Lluent, quan encara no s'havia complert un any de la celebració del seu aniversari.

-La Residència és cedida a la Co-

-L'expedient d'interès social de Sant Martí fou donat per caducat pel C.I.M., així doncs ja no hi haurà camp de golf.

-«Deu Anys d'Èxits», aquest és el títol del darrer disc del nostre can-

OCTUBRE

-El batle rebutja l'oportunitat de tenir els serveis de Policia Rural per tenir un cost excessiu.

-Es Molí Nou, sortí amb nova imatge després de quatre mesos d'absència.

munitat Autònoma, sens dubte una bona notícia.

-Mor Madò Margalida Garcies, una dona que deixà una fita marcada dins la història de Vilafranca.

-Salvador Bauçà rep homenatge a Manacor del Centre d'Adults de la Conselleria i de les aules de la Tercera Edat, on era director, dies després de la seva jubilació.

Tomeu Penya rep el Premi Nacional de Música Lleugera, valorat amb un milió de pessetes i un trofeu. Enhorabona!

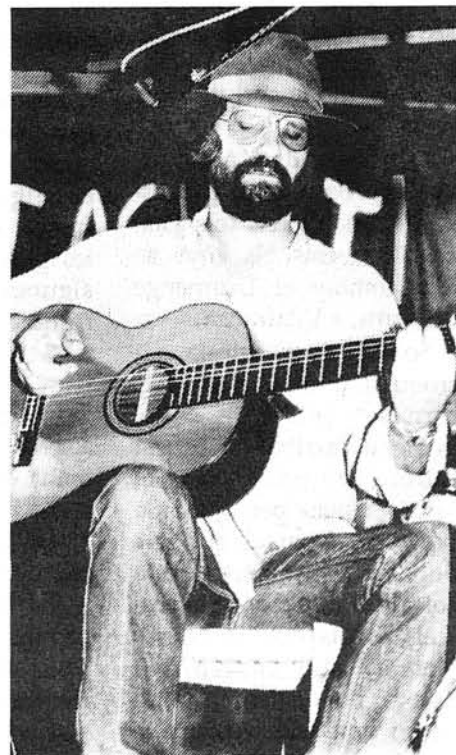
DESEMBRE

-Commoció a Vilafranca per la mort accidental de Pere Morlà Estrany.

-Les manifestacions també arribaren a la Vila amb motiu de l'asfaltament, proposat per la conselleria d'Obres Públiques, de la carretera. Aquesta idea no agradà massa a la gent que allà hi viu, ja que en alguns indrets la capa asfàtica sobrepassava la voravia.

-La setmana cultural fou tot un èxit. Cal destacar l'important feina que dugué a terme el Patronat de Cultura.

tautor. Una recopilació de velles i noves cançons, on inclou la cançó «El Rei Negre», tema que ha batut tots els rècords de vendes del propi Tomeu.

Redacció Molí Nou

Vilafranca de Bon Any, un passeig històric pels seus carrers antics i nous

Carrer de l'Amargura

Noms que ha tengut:

S. XVIII.- Carrer de Mestre Joan Fuster.

S. XIX a S. XX.- Carrer de l'Amargura.

1.- Carrer Mestre Joan Fuster. Nomenclatura urbano-vilafranquina del segle XVIII. Així se troba registrada en el document de 1779: «Carrer de Mestre Joan Fuster»

De la família Mestre Joan Fuster va sortir-ne el fill il·lustre de Vilafranca: el Molt Reverent P. Sebastià Sastre de l'Ordre de Sant Francesc. En el primer llibre dels Baptismes de la parròquia s'hi llegeix aquesta curiosa nota biogràfica: P. Sebastián Sastre «fill de Mestre Gabriel Sastre Fuster i de Margalida Nicolau. Nasqué 20 janer 1730. Franciscà, Guardià, Definidor i Provincial elegit en agost de 1810. Religiós de molta virtut, mort en 1810».

2.- Carrer de l'Amargura. Pren nom de la processó del Via-Crucis (els Passos) que tots els anys se feia, antany el Diumenge de Rams, a Vilafranca.

Sortint de l'església parroquial, i travessant els carrers principals del poble, a l'arribar en aquest carrer se presentava el Mon Cirineu per ajudar a portar la Creu al qui feia de Bon Jesús. Sortia d'un corral de figueres de moro, i els al·lots que ja ho sabien se n'hi anaven ben aprop per celebrar amb crits i renou la seva aparició pintoresca.

Ja fa molts d'anys que la

Carrer de l'Amargura

Via Sacra se fa per l'interior del temple parroquial, el diumenge de Rams, al capvespre. I el mateix predicador de la Corema hi predica en aquell acte devotíssim els típics i populars Dotze Sermons: que antigament, llavors, se predicaven pels carrers.

Les senyals dels Passos, quan se feien públicament, encara se troben visibles en algun indret de Vilafranca: creus de fusta per les parets, com n'hi veuen algunes ben prop de la parròquia (les tres del Calvari).

Les Estacions dels Passos se feien, respectivament, en els següents llocs:

- La I. Estació a l'església.
- La II. Estació en el carrer de Sant Martí, n. 15
- La III. Estació en el carrer de Sant Martí, n. 28
- La IV. Estació en el carrer de l'Amargura, n. 1
- La V. Estació en el carrer de les Parres, n. 2
- La VI. Estació enmig de

la Plaça.

- La VII. Estació en el carrer Principal, n. 19

-La VIII. Estació en el carrer de Palma, n. 38

-La IX. Estació en el carrer de Palma, n. 2

-La X. Estació en el carrer de l'Església, n. 9 (Se conserva la creu).

-La XI. Estació en el carrer de l'Església, n. 5 (Hi ha la peanya).

-La XII. Estació i les dues darreres se feien a la paret de la casa al costat dret de l'entrada de l'església (s'hi veuen els llocs on estaven penjades les tres creus).

Continuarà el pròxim número

TRANSPORTS GARI

Transports en general

Grua

MATERIALS CONSTRUCCIÓ

C/ Ctra. Palma, 134 y 107

Tels. 56 01 72 - 56 06 59 Vilafranca

ES PILÓ. Mallorca, l'illa dels muts

Gràcies a la voluntat d'una majoria silenciosa, la Llei d'Espais Naturals de les Balears ha estat modificada perquè, segons els qui foren entronitzats per governar la Comunitat, les nostres illes estan massa protegides. La majoria silenciosa, tots aquells que el maig de 1991 votaren PP, ha servit a Cañellas per tancar la boca als 20 mil manifestants (per una vegada no foren quatre moixos) que el 26-N es manifestaren contra el canvi de la Llei. Per sortir de qualsevol dubte, el Partido Popular acaba de treure a llum un fulletó per explicar «¿Qué es la Ley de Espacios Naturales». I un no sap massa bé a què ve aquest fulletó explicatiu (?) escrit de forma tendenciosa per encobrir els vertaders motius que han mogut a aquests receptors de la majoria silenciosa a modificar un catàleg aprovat pel Parlament. Si els votants del PP ja sabien que el programa d'aquest partit incloïa la modificació de la Llei, cal preguntar-se per què és necessari ara explicar o justificar una acció política que compta amb el suport de la majoria de votants de Balears. Aquí hi ha una greu contradicció, per altra banda normal entre la gent que maneja al seu cap de vent els doblers públics de la Comunitat Balear.

Pels qui no hagin tingut l'oportunitat de llegir el fulletó al que em refereix va't ací unes quantes pinzellades: «La actual ley de Espacios naturales es complementaria del resto de actuaciones que ha llevado a cabo el Govern Balear en materia de defensa de la naturaleza y el medio natural. Estas actuaciones, entre otras, se pueden concretar en:

-Depuración de todas las aguas residuales y la consiguiente mejora de las aguas del litoral. Medida ésta, por cierto, que, ahora que nosotros ya la estamos casi acabando, empieza a ser copiada en todo el Estado Español».

Primer incís. En el Pla no hi ha cap depuradora en marxa i si tan segurs

estan que a la resta d'Estat copien aquesta «medida» és que estan confonent la Península amb el Nord d'Àfrica. Emperò vegem més «actuacions»:

-«Mejora de las infraestructuras de los núcleos de población.

-Planes de embellecimiento y humanización de las zonas turísticas».

Segon incís. La «humanización» de les zones turístiques es deu referir al augment d'animadors turístics que contracten els hotels.

-«Elaboración de los planes de eliminación de residuos sólidos urbanos.

-Compra de Espacios Naturales.

-Creación de parques naturales».

Tercer incís. Els parcs naturals no es creen, si així fos es dirien «parques artificiales». La compra d'espais naturals és tan verídica com que la compra l'han feta els mateixos que els havien regalat als especuladors i urbanitzadors i dos dies després el mateix PP comprava els terrenys als urbanitzadors per convertir-lo en parc natural).

Si us heu fixat al començament, he escrit «ley de Espacios naturales» tal com està escrit al fulletó editat pel Partido Popular. Que no us sorprengui. Perquè no hi ha res més lapidari que l'acabament: «No hay ninguna Comunidad en España ni País en el mundo que proteja tanto su superficie como Baleares». Si Mallorca i les Balears en general fos un poble racional i cult, amb una identitat clara i honesta ens manifestaríem cada dia davant Can Cañellas. Ara per ara, Mallorca és una illa de muts, governa la majoria silenciosa.

ELS REIS MÉS POBRES

El PSM s'havia mostrat com un grup sòlid capaç de crear un moviment ciutadà per dinamitzar les festes. El passat dia 5, a la Nit dels Reis, aquest principi va mostrar el seu primer esqueix. Seria d'agrair que algú

explicàs la pobra imatge de la cavalcada dels Reis i la desorganització que va acompanyar aquesta festa tan esperada pels nins i nines del nostre poble. Això passava justament sis dies després de què fos aprovat el

pressupost de 1993 que dels 90 milions en destina 7'9 a festes. Mai s'havien previst tants de doblers en festes i mai s'havia vist una festa de Reis tan magra. L'equip de govern sembla deixar de banda la necessària sintonització amb la gent del carrer. Si és així, ha pujat el primer escaló de l'escala cap a la desestabilització interna. I aquesta situació pot resultar perillosa quan encara no hem sobrepassat el meridià de l'actual mandat municipal que ha d'acabar a la primavera del 95.

Miquel Barceló

RONDALLA DEPREVADA «Ui, Ui, Ui»

Jaume Sansó i
Caldentey «Rabassa»

Em sent un delinqüent comú a l'hora d'escriure la mensual i misteriosa història dels meus somnis més disparatats: la «rondalla Depravada». Delinqüent i a més reincident perquè en els darrers articles heu pogut observar la meua mania obsessiva vers l'Amo en Biel, més bé podríem anomenar-la persecutòria.

Dóna peu, mes darrera mes, a fer dels seus comentaris, dels seus fets i de la seva imatge un article, i si la història és bona, una rondalla per fascicles mensuals.

Tot això, és causa del meu dolor, el meu cor bateja a gran velocitat, el meu llapis, com si d'un peó d'escacs es tractàs, es mou ràpidament sobre el full blanc de paper. La majoria de cops inconscientement i altres premeditats i amb traïdoria.

Si em fa mal és perquè em clavà una espina al cor (quan ell fou elegit president, i per tant, amo i senyor de la possessió), i ara cada cop que parla la clava una mica

més. Jo vull que aquest dolor sigui compartit, o sigui, recíproc, amb billet d'anada i tornada, o sigui, viceversa.

Tot i això, i per molt que remugui, ell és l'amo. Un ai!!, ai!!» no em cura aquest mal, però alleugera. El grup «OS-SIFAR» a la seva cançó «En Gori Cuper té morenes» diven «ui, ui, ui». Els nins quan són petitons diven «oi, oi». I quan són més grans «pupa, pupa». Tots cerquem una expressió d'alleugeriment, de sortida momentània del dolor, d'esglai. És com els primers auxilis que ens autoreceptam. Però després continua el dolor i no tenim tions de curar-nos amb aquesta recepta ja no valen «ais, ais», ni «ui, uis», ni «pupas», ni «oi, ois», ens cal una cura a llarg termini: «mecromina i esparadrap», intervenció quirúrgica o escriure...

Per acabar: «la darrera de l'amo en Biel». A un miting d'aquests que tot són entusiastes de la seva dialèctica i de la seva forma de menar el tractor, entre tassó de vi i curallada d'arròs brut, encengué dos ciris, els va col·locar damunt un faristol i tot seguit pegar bufada. Front ell l'estufor i incertesa d'un grapat d'arreplegats a l'esdeveniment. El silenci es podia tallar. Obri la majestuosa boca i diu: «amb so vostro «apoyo», s'oposició me durarà tant, com es temps que he estat per apagar aquestes espelmes».

I ara ja direu la vostra, jo ja ho he dit tot.

No la deixem morir!

(Breu reflexió sobre la nostra realitat lingüística)

Sembla mentida, emperò el desconcert em fa pres com més m'endins en el problema. «Això es veia venir» ens comenta qualcú, la llengua pateix una greu malaltia i cal fer quelcom per salvar-la. Reconec, que fa uns anys era incapaç d'adonar-me'n amb tota claredat d'uns problemes greus, en els quals hi estava immers sense saber-ho. Ignorava moltes qüestions, ho veia tot més clar que ara, ingenu de mi. No és així. Cal aturar-se una estona i contemplar la lluna un vespre d'hivern, i pensar una mica en la nostra realitat lingüística. Cal replantejar-se seriosament si val la pena la lluita o és millor deixar-se endur per la massa anònima. Anar contracorrent és difícil, molt difícil i correm el perill d'aufegar-nos i autodestruir-nos. És difícil afrontar la realitat que ens ha tocat. Mai no oblidem però, que ella encara és viva, mou la coa i respira amb dificultat. El seu cor de cara bateja. Podem sentir els seus alens, malgrat que l'enemic és present per-

tot arreu. És a l'aguait esperant el moment de l'anihilació absoluta i definitiva.

De sobte som enmig d'un desert on destrii unes ruïnes i somii amb l'esplendor que tal volta tengueren al passat. Ara només ens resta una cosa, remuntar un altre cop el pendent o ser participants de la total desaparició d'una llengua, que al cap i a la fi té tot el dret a viure com qualsevol altra.

Cal denunciar, avisar, cridar o posar de relleu els problemes de la nostra llengua, la seva degradació, la seva prostitució i la manca de dignitat amb la qual la tracten fins i tot, qualcuns dels que s'autoproclamer els seus defensors (n'hi ha més del que pareix d'aquesta espècie). Esperem que qualche dia el nostre somni es farà realitat. Ara bé, em pens que els primers en rectificar els comportaments o actituds lingüístiques errònies som nosaltres mateixos, els pobres mortals que feim la vida cada

dia. Les conferències o xerrades que sovint fan institucions o personatges il·lustres, estan més carregades de

bones intencions que altra cosa. A aquests actes sempre hi són els mateixos el que tenen prou clara la nostra història i la nostra realitat dins el conjunt de terres de parla catalana.

Tal vegada si intentam influir amb tacte i habilitat dins els nostres redols, afegirem una mica més en aquesta àrdua tasca que representa la normalització Lingüística (no vos penseu que això ho faci molta gent, n'hi ha molts que tenint les idees clares, sempre refusen el tema, per por a les fòbies lingüístiques que pateix molta gent). Només em resta una cosa a dir-vos hipotètics lectors: no deixeu de pensar-hi, ni deixeu de fer quelcom per ella, ja sé que molts de vosaltres l'estimau fins al moll dels ossos.

Es Pont d'Inca Nou, 1992
Josep Antoni Calvo

I ara, desemmascarat el 92, què?

Efectivament, cal preguntar-se que passarà una vegada transcorreguts els 366 dies d'aquest any tan singular com ha estat el 92. I, ja diuen que la història serveix per aprendre i a qui més qui manco no li agrada trevelar dues vegades amb la mateixa pedra.

El 92 ha estat un any irrepètible però, és clar, cada any ho és d'irrepètible. Podríem fer una recopilació de les coses que han passat aquest any, perquè saps que n'arriben a passar de coses en un any. Si haguéssim de fer un resum de totes les notícies, catalogaria el 92 d'un poc desastrós, però, no importa posar-se així perquè de coses bones també n'hi ha hagudes moltes.

Res, que el 92 s'ha acabat, i tots plegats hi havíem posats moltes esperances i il·lusions. Se'n recorden fa uns anys quan per a qualsevol cosa la fita sempre era el 92, quan arribi el 92, quan siguem al 92, ja ho veureu al 92, que si Europa, que si els Jocs i, certament hem sentit i viscut sensacions molt diverses a aquest 1992. Però, després d'haver-ne parlat tant i haver-li pujat tant el llistó, pobre 92, caldria mirar si ha estat un bon any o mal any per a nosaltres.

S'ha celebrat el Vè Centenari del Descobriment del Nou Món (quin genocidi) i el vell continent es baralla perquè no sap cap on va ni com anar-hi. Es va commemorar amb una fastuosa Expo a Sevilla, però, si van cremar tants de pavellons que per veure els que hi quedaven s'havia de fer mitja jornada de coa.

Aquest ha estat un any que si haguéssim de parlar de diners, que si haguéssim de mirar l'economia, l'hem acabat bastant malament amb diverses devaluacions de la pesseta i l'estat espanyol s'ha situat al capdavant dels estats de la CEE amb la xifra més alta d'atur i, a més a més, ens n'han promès més pel 93.

El projecte europeu no s'ha acabat de definir. El tractat de Maastricht ha sofert una desaceleració principal-

ment com a conseqüència dels famosos referèndums danès i francès i, és que n'hi ha de problemes de convergència econòmica, falta de voluntat política i escassa cohesió social.

I, ja que parlam d'Europa, esportivament, l'any 92 sirà recordat pels aficionats blau-grana per l'any en què el Barça conquerí la seva primera Copa d'Europa i per la seva segona lliga consecutiva. Els «madrilenys» degueren rovegar claus.

A Europa, hi ha hagut un brot xenòfob. Han retornat els fantasmes. Hem tornat a veure persones que no els hi agrada conviure i ataquen a altres persones no es perquè són d'una altra raça, d'un altra cultura. Però, esperam que vagi minvant i desapareixent aquest racisme que hi ha arreu del món i així mateix que s'acabi la guerra entre les distintes ètniques als Balcans o a qualsevol altra part del planeta.

Des d'un punt de vista ecològic al 92 hi ha hagut alguns brins d'esperança, sobretot, per l'augment de les persones que donen suport als acords adoptats a la cimera de Rio de Janeiro. Però, els aspectes negatius minimitzen això perquè hi ha hagut bastantes catàstrofes, des de l'empitjorament de la capa d'ozon i l'efecte hivernacle, passant pels desastres dels petrolers a l'Atlàntic, fins a la degradació del medi ambient o la desprotecció d'espais naturals a les Balears gràcies al grup encapçalat per tio Biel, que per cert ja no podrà fer tard a cap lloc.

I, per damunt de tot, l'any 92 ha estat «l'any dels Jocs». Hem tingut els Jocs de Barcelona, això si que farà història. La cerimònia inaugural va ser elegida a tot el món (fantàstiques imatges de la fletxa encesa voltant cap al pebeter, de l'espectacle de la Fura dels Baus i dels esportistes desfilant per l'Estadi). Els Jocs de Barce-

lona ens han enriquit a tots perquè hem pogut observar les característiques d'altres països i cultures i és que els jocs serveixen per fomentar la unió entre els pobles i les races. En qualsevol cas van ser quinze dies meravellosos i inoblidables.

I, al 93, què? ¿S'acabarà la guerra als Balcans? ¿Seguirà havent-hi racisme? ¿Guanyarà el Barça la tercera lliga consecutiva? ¿Pujaran el Mallorca i El Vilafranca de categoria? ¿S'acabaran els problemes a Somàlia? ¿Deixaran en pau els espais naturals a les Balears? ¿Ens regalaran també un Rolex? ¿Entrarem a l'any 94 parlant encara de crisi?

Joan Barceló

De sobre sa L.E.N.

Molt pobre l'amo en Biel
vos encaçau es dobbers,
així sou des més faners
no deixareu ni s'arrel.

Una gatera de duros
és més puta que s'alcohol,
això vos treurà d'apuros
no és cap paper de betzol.

Així podeu vendre parcel·les
com sabeu heu canviat,
així engreixes i arreles
amb es vius que t'han votat.

Sou un grup de drogats
amb destruir lo guapo,
en bon mercat i barato
no ho seríeu comprats.

Ja encanonat s'espai
i ordre de disparar,
s'acabaran d'engreixar
sense haver estat magres mai.

Ni sols sofrir que diguem
es poble: «Sa nostra terra»,
a les bones o fent guerra
ciment tot es que voldrem.

Madò Antònia na barato
no comprèn lo que respira,
pes dobbers i una cadira
ajuda a espenyar lo guapo.

Tu fas es paper de Judes
llastimós i trist paper,
deixes matar lo vertader
te diu Mallorca: «Me tudes».

Es desastres que hi ha fets
i encara segueix igual,
si xerràs qualque animal
t'explicaria com ets.

Quan ja no hi haurà remei
es temps dirà sa raó,
qui té es cap de meló
té molt mal tornar vermei.

No coneixeu sa vergonya
tampoc és fer gens de bé,
ets com un mal foraster
per a molta gent una ronya.

Es partit te té per bo

si ho fos vera i just,
per llevar-te es disgust
te basta un rellotge d'or.

Gabriel Montserrat

Cançons de Sant Antoni

Sant Antoni gran senyor
enguany m'hauré de llogar,
de gastos no puc anar
no basta sa subvenció.

Sant Antoni gloriós
m'heu de donar una consei
i si podeu un remei
a més de beneir-nos.

Enguany no hi ha hagut savó
sa pastura va enrera,
creim que d'aquesta manera
és molt trist fer de pastor.

Ses ovelles tenen gana
i no se poden omplir,
se'n comencen a morir
tot ossos i apenes llana.

Per a noltros no hi ha futur
han acabat es dobbers,
en lloc d'augmentar es progrés
encara augmenta s'atur.

Tothom xerra de milions
però no n'arriba cap,
qualque pagès ja no sap
de què ha de fer, per tions.

Cansat d'anar pes racons
i quasi un poc despreciat,
mal vestit i mal menjat
Sant Antoni quins tions.

No sé si tendrem humor
de fer-vos una carrossa,
mos fan desastre i destrossa
es rata i es caçador.

Que se creu amo i senyor
quan es diumenge s'acosta,
a dins lo nostro i ca nostra
vos bon Sant, arreglau-ho.

Si duc sort me llogaré
així no podem anar,

es gasto que duu es conrar
llavors passa pes taller.

Bocí aquí bocí allà
tot mal tallat i petit,
per no acabar avorrit
per mi, hauré d'abandonar.

Hauré de vendre sa llenya
que vos guard pes fogueró,
si no hi trobau solució
feina per no res empenya.

Si el dimoni s'entrega
no sentirà calor,
tampoc cap botifarró
Sant Antoni quina vega!

Amb molts o pocs doblers
vos esperam Sant Antoni,
en que sigui amb el dimoni
com a bons vilafranquers.

Gabriel Monserrat.

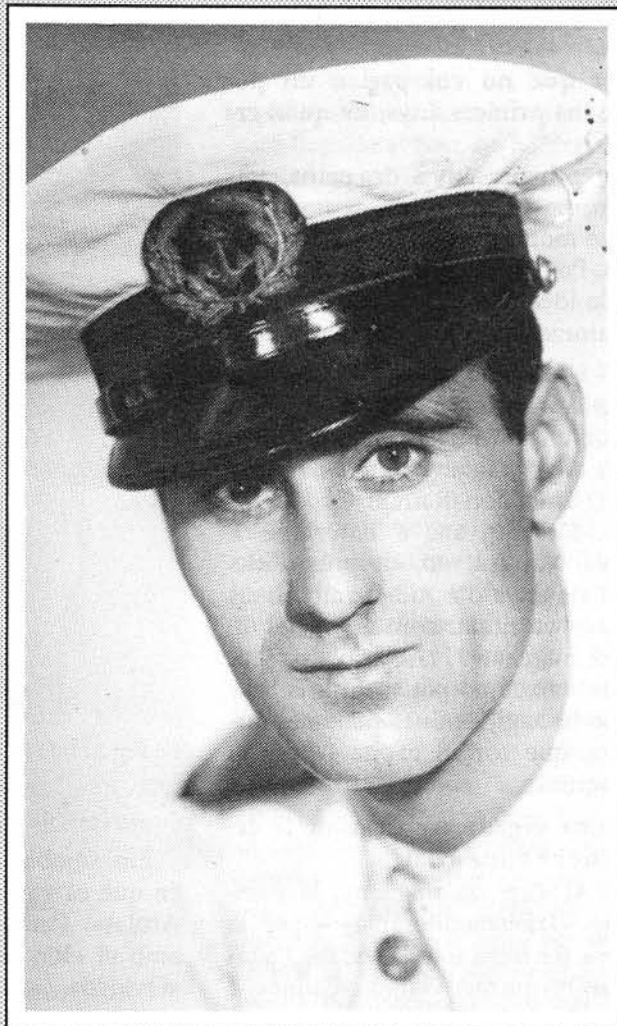
Aquest mes, per ventura trobareu l'entrevista una mica xocant. No per la manca de contingut o d'interès que aquesta pogués tenir: només faltaria! Sinó, perquè aquesta vegada, de qui parlem és d'un personatge que va morir ara ja fa prop de trenta anys: En Josep Sansó i Morey «Paxxeta».

Aleshores, per conèixer les ventures i desventures d'aquest bon senyor no m'ha quedat més remei que «entrevistar» la seva germana, n'Antonina Sansó i Morey, qui mes n'ha parlat amb la veu pròpia d'aquella que coneix ben bé els detalls d'una vida propera i estimada.

Segurament els més joves no, però molta gent encara se'n recorda d'aquell jove vestit de mariner que venia a Vilafranca a veure els seus familiars després d'una llarga estada (de molts de mesos seguits) a la mar. Car, ell era «oficial de marina mercant» —tal com s'anomena el seu títol— o també, perquè ens entenguem més, «oficial de màquines». La seva feina, doncs, era la pròpia d'un home mariner que viatjava amb vaixells de gran tonatge arreu de tot el món, transportant-hi passatgers i mercaderies.

Ja he dit que viatjà a molts de llocs, però, sobretot, un dels seus destins més usuals fou la travessia que anava de Barcelona a Santa Isabel (en aquell temps, colònia espanyola de Guinea, a l'Àfrica). I, és clar, quan arribava a la Vila, era ben corrent en ell que dugués un bon esplet d'objectes exòtics, rars especimens d'aquelles llunyanes terres intertropicals: lloros; boques de tauró, impressionants amb les seves set fileres de claus punxants talment serretes ben esmolades; immenses i bellíssimes tortugues marines embalsamades; tota classe d'estatuetes africanes de banús, tals com elefants, cocodrils, etc.; estatuetes de marfil; llances i punyals de tribus africanes; etc. En definitiva, tota una col·lecció de bel·leses africanes, moltes de les quals encara podem contemplar a ca la seva germana Antonina.

Ara que tenim una mica més emmarcada l'entrevista, però, passem a parlar amb ella, amb n'Antonina, qui ens en donarà les fites més clares...

En Pep Sansó, oficial de marina mercant.

Pep Sansó i Morey: tota una vida dedicada a la mar

Andreu Bauçà

-El meu germà, en Pep, va néixer dia quatre de juliol de 1917, i es va morir ara fa quasi 30 anys, el dissabte de cap d'any de l'any 64, quan només tenia 47 anys. Vès, si no s'hagués mort, ara tendria 75 anys: era dos anys més vell que jo.

Va morir poc temps després que jo hagués anada a Àfrica, a visitar-lo, quan ja tornava arreglar els papers per tornar-hi a fer-li companyia. Va tenir una paràlisi bulbar, i certes parts del cos varen començar a paràlitzar-se, successivament: ara un membre, ara l'altre, fins que es va morir. Va tenir una mort molt dolorosa, pobret, aquí, a la Vila. Quan vaig demanar al metge de què li podia venir aquesta malaltia, ell em digué que possiblement era conseqüència d'una intoxicació. I, efectiva-

ment, quan li ho vaig demanar, en Pep em contà que es va rossar amb una punta d'àncora, i va ser això que li produí una intoxicació grossa que li paràlitzà el bulb sanguini.

Al seu funeral, hi va anar una gentada.

Jo encara en guard el seu uniforme...

Bé, els nostres pares eren en Francesc Sansó i Bauçà i na Margalida Morey, i érem sis germans, dels quals jo i en Pep érem els més joves: en Guillem, n'Andreu, na Catalina,

en Francesc, en Pep i jo.

Ara, ja només quedam en Francesc i jo.

-Per què no em parlau un poc dels seus primers anys, de quan era jove?

-Els primers anys, de petits, tots vàrem passar per les possessions, perquè mon pare i ma mare eren pagesos. Però ja de ben jovenet, en Pep duia la idea de ser mecànic. Per això, als catorze o quinze anys agafà els tapins i se n'anà a un taller de Ciutat, on començà a fer de mecànic un parell d'anys. Més tard, als devuit o denou anys, va fer l'ingrés, també a Ciutat, amb don Ramon Capdevila, català, i d'aquí anà a Barcelona, a l'Escola Nàutica, on, després d'uns cinc o sis anys d'estudis, amb bones notes, es va titular com a «oficial de marina mercant». Has de pensar, tu, que un vaixell no pot sortir a la mar que no hi hagi les dues màximes autoritats, que són el capità i l'oficial de màquines.

-I, una vegada aconseguida la carrera, trobà feina aviat?

-Sí. Al cap de mig any, la companyia «Transmediterrània» —per la qual va fer feina tota la vida— l'agafà i feu un primer viatge a Guinea, a

En Pep Sansó i na Margalideta, la seva fillola negreta, en els seus braços.

Santa Isabel.

Em sembla que el primer vaixell en què es va embarcar fou «El poeta Arolas». Però, anà amb molts més: amb el «Río Francolí», el «Domine», «Oviedo», «Ciutat del Generalife»,

etc. Tots ells, vaixells grossos de pasatgers de la Transmediterrània.

-Què vos enrecordau de les travessies que va fer, i dels llocs on va anar?

-Ui! Va estar a molts de llocs, perquè va viatjar moltíssim.

Ell va fer els trajectes de Palma a Barcelona; després, devers mig any, el que anava d'Alcúdia a Eivissa (encara me'n recorda que ens en duia uns panerets de fresses precioses, d'Eivissa); d'Oran a Palma; de Canàries a Barcelona; i, sobretot, de Barcelona a Santa Isabel (Guinea).

Anà a tots els ports d'Espanya: Gijón, La Corunya...

A Àfrica va estar a Río Benito, Santo Tomé (una illa que aleshores era una colònia portuguesa), Arnonbon, Cogo, Corisco, i molts més indrets que ara no em vénen a la memòria.

-Quin caràcter tenia el vostre germà?

-En Pep va ser una persona que, el temps de les travessies a Guinea, va ser com un pare per als negres de la tripulació, els quals li tenien molta estima. Pensa que quan es va morir, un negre de la seva tripulació m'es-

Part de la tripulació del vaixell que anava a Santa Isabel.

N'Antonina amb una germana de na Montse «Puila», que era monja a Santa Isabel.

crigué, en una carta de condol, aquestes paraules: «en Pep va ser el nostre pare i protector».

Va comprar moltes sabates i medicines als negres. Va ser una bellíssima persona.

També, el meu germà va animar molts de negres coneguts de la tripulació a casar-se. Sí, fotre! Pensa que una vegada em va passar un fet curiós, amb això: el feren padrí jove d'una nineta negra que havia tengut una de les parelles que havia casat (i a qui posaren per nom el de la nostra mare: «Margalida»). Idò va passar que, quan jo vaig viatjar a Guinea, en Pep em va dir que n'era el padrí jove, i jo, per fer-li un poquet de cas, li vaig comprar dos vestidets. Quan em vaig presentar davant ella amb el regal, en lloc d'estar contenta, va partir a plorar com una desesperada, d'espant per mor del color blanc de la meva pell. Era el mateix que feien els infants de per aquí en veure un negre.

A més, a Santa Isabel va posar una

escola per aprendre de conduir cotxes: hi tenien tres cotxes vells i allà n'ensenyaven.

-Fa devers dues vegades que vos sent a dir que vàreu estar a Guinea, amb el vostre germà. Com és això?

-Sí, quan jo tenia 39 o 40 anys (ara fa 33 anys), hi vaig anar tota sola per estar una temporada amb ell. Has de pensar que ell només venia a Vilafranca un mes de permís cada dos anys, i perquè deia que ens enyorava vaig viatjar a Àfrica, a Santa Isabel, capital de Fernando Po, que era una colònia espanyola.

I, allà, hi vaig estar prop de cinc mesos.

L'estada a l'Àfrica em va venir molt de nou. El paisatge era bellíssim: gairebé tot era selva pura. També hi havia unes plantacions de plàtan, pinya i cacau, immenses, de moltes quarterades.

Abans d'anar-hi, però, em feren tot un reconeixement mèdic: em vacunaren contra el tifus, el paludisme, i d'altres malalties d'allà. Hi vàrem

arribar un diumenge horabaixa i la travessia durà 23 dies: Barcelona - València - Cadis - Canàries - Monròbia i Santa Isabel.

Allà, a Santa Isabel, hi teníem una casa llogada al port, on habitàvem.

-Ben segur que, amb tot aquest temps, a vós i a en Pep, vos passaren algunes aventures...

-Sí, moltes, encara que la majoria no siguin més que petites anècdotes personals.

Bé, el primer problema que hi vaig tenir va ser el de la comunicació. Sobretot, amb un negre de la tripulació que, per encàrrec del meu germà, m'acompanyava i m'ajudava. Un dia, per entendre el missatge que a través d'ell m'enviava en Pep, em vaig trobar tan estreta i em vaig posar tan nerviosa, que si no hagués estat pel bitlletet escrit que el meu germà li havia donat per si un cas no l'entenia, encara ara podria escoltar-lo.

Una altra vegada, també, a Santo Tomé, ens passà una cosa ben curiosa: després d'haver sopat amb uns espanyols, jo i en Pep anàrem al moll per embarcar-nos; però va passar que els guardes que hi estaven només el volien deixar passar a ell, però a jo, de cap manera. Pensa que li demanaren quina era la meva feina dins la tripulació, i ell, per sortir-se'n, digué que hi feia de cambrera. Aquell, però, no ho cregué i vengué a veure el llibre d'enrolats, amb tanta sort que el capità justament m'hi havia enregistrat, i, així, a la fi, em deixaren embarcar.

I encara que sembli mentida, a Santa Isabel, així mateix, hi havia mallorquins: em recorda que un dia que sortíem d'escoltar missa, jo i el meu germà junts, vàrem sentir a davant nostre una parella que també parlava el mallorquí, que en sentir-nos xerrar, també es giraren cap a nosaltres, esglaiats. Ens digueren que eren de Felanitx i que vivien a l'illa de Santa Helena.

-Supòs que hi deguéreu veure uns animals ben rars, per allà...

-Veïes, i et dic que em bastaren bé els que hi vaig veure.

Un pic vaig anar amb en Pep a l'aeroport de Santa Isabel a veure un

mallorquí, en Mora (del Coll d'en Rabassa), que hi feia de telegrafista, i em vaig fixar que hi havia un ca fermat. L'endemà hi tornàrem, i en demanar estranyada a en Mora com era que el ca ja no hi era, ell em replicà: «anit passada una boa se'l va menjar». I jo, en sentir que una serp se l'havia empassolat, vaig pegar un llongo de l'espant, donant un parell de passes per enrera. Em calmaren, però, dient-me que, com que el ca estava fermat amb una cadena, la boa, en engolir-s'ho, també hi va quedar, i, d'aquesta manera, quan dormia fent la digestió, la pogueren matar.

Oh, i hi havia unes aranyotes!

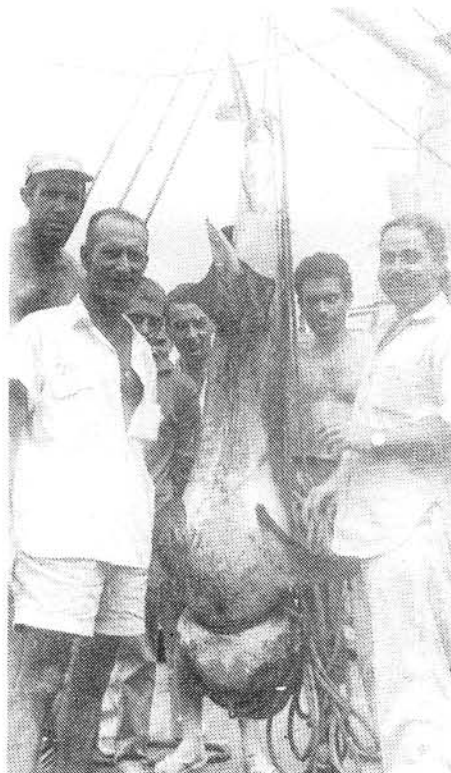
Eren unes aranyes negres i peludes, com un plat de grosses, que els vespres sortien de les clavegueres. Jo, fins aleshores, només n'havia sentit parlar, però encara no sabia com eren. I ho vaig demanar a en Pep. Però ell, sense donar-li importància, em digué: «les coneixeràs aviat sense que ningú et digui res». I, en efecte, així va ser. Un vespre, quan anava a comprar, en vaig veure una pel carrer i et dic que no va importar que abans la m'haguessin descrita, per saber com era.

-I de taurons, que no n'hi havia per Guinea?

-També, i ben perillosos que eren ells.

Una vegada, a les maniobres de carregament de petroli, que duraven tota la nit, anàrem damunt coberta amb el telegrafista, que era molt afeccionat a la pesca, i, amb això, el suro que havia llençat s'enfonsà i ell estirà aviat per amunt i en va treure un tauró. Pensa que això era dins el mateix moll. Al cap d'una estoneta, ja n'hi hagué devers vint o vint-i-cinc, de taurons, que envoltaren el vaixell.

I no anaven de bromes, aquests animals: el temps que jo estava allà vaig sentir a dir moltes vegades de gent greument ferida per taurons. La majoria d'ells perquè, en anar amb una barqueta pel moll, s'hi asseien deixant les cames a lloure dins l'aigua, amb confiança i sense pensar-se que el cap d'un poquet un tauró traïcioner ja els les hauria tallades, de

Un dels taurons que pescaren a Guinea. El de l'esquerra és en Pep «Panxeta»

cop.

-Què vàreu trobar, dels costums de la gent negra de Guinea?

-Idò, que en molts d'aspectes són ben diferents de nosaltres.

Una vegada passàvem per davant una casa, i, esglaiats, vàrem veure que cantaven i bevien, i hi feien molta bulla. Jo vaig mirar en Pep i li vaig dir: «o fan festa?». I ell em contestà: «mira el baül del mort». Va ser llavors que em vaig entèmer que enmig de la casa hi havia un baül amb un mort, i que tota aquella festassa la feien com una cerimònia d'acomiadament d'aquell difunt. O sigui, ben al revés de nosaltres, que feim dol, i ploram, i ens vestim de negre, en morir-se algú conegut.

També, tal com vaig observar, tenien un caràcter molt canviant. Els era molt fàcil el canvi d'idees. Pensa, sinó, que a una de les travessies amb el vaixell, hi havia dos negres que es barallaven a matar damunt el vaixell, i jo feia randa. I en veure allò, ho vaig contar a en Pep, i ell em digué: «Deixa-los fer, aviat seran amics». I no havia acabat de dir això, que un d'ells es treu un matxet i el clavà a l'ull de l'altre. Al cap de mitja hora,

el malferit estava ajagut amb un regalim de sang a la cara, i el del matxet s'hi va acostar, li donà la mà, i, com si fossin estat vers amics de tota la vida, se l'emmenà a curar-se.

Aquí, crec que això mai podria passar.

-I al teu germà, amb més de 20 anys d'estar per la mar, segur que qualque vegada es trobà a les portes de la mort...

-Sí. Que jo sàpiga, dues vegades.

Una vegada, amb el «Dòmine», veien de Canàries, i varen arribar de tan mala manera a Barcelona per mor del temporal que feia, que no va importar posar passatge perquè els passatgers poguessin davallar al port: car, el vaixell, en arribar-hi, va tombar de costat i tothom totd'una va davallar. En Pep va quedar enclaxat a les baranes del vaixell, i es pensaven que s'havia mort. Va haver d'estar hospitalitzat una temporada.

I una altra vegada no es varen morir ell i tota la tripulació perquè Déu els protegí. Aquell dia entraren per adobar el vaixell a les drassanes de Cadis. Després, en estar arreglat, en sortiren, i al cap de poc temps d'haver-ne sortit, les drassanes esclataren en foc i explosions, que se salvaren de miracle. Nosaltres sabíem que, en aquella hora, era a les drassanes —perquè sempre ens enviava cartes— i per la ràdio, coneixíem que s'havien pegat foc aquestes drassanes, i ja tremolàvem pensant si li havia passat res. Tanta de sort, però, que va venir en Morlà, el carter, i ens dugué un telegrama dient que s'havia salvat.

No, ens feu passar molta de pena, en aquest món...

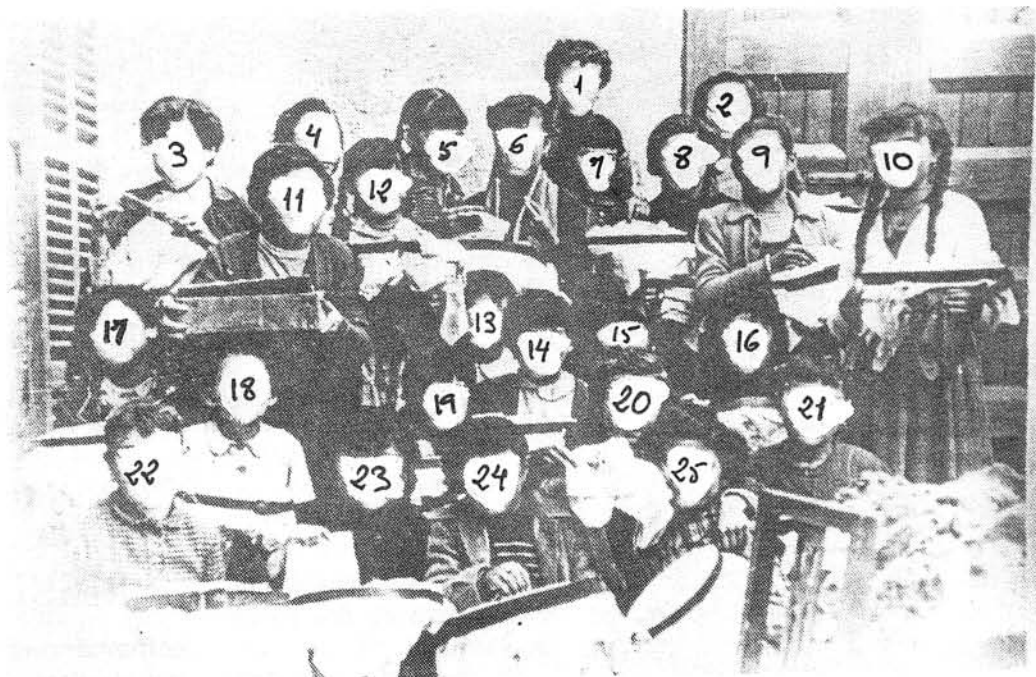
Madó Antonina encara ens voldria contar moltes més coses que li vénen a la memòria, però ja s'ha fet tard i és hora de tornar a cases.

I, després d'acomiar-me'n, mentre vaig caminant pel carrer, la meva ment pensa, verament esglaiada, que no sembla veritat que hi hagi persones que dins la Vila, la nostra petita Vila, hagin pogut dur una vida tan intensa, tan curiosa i tan bella, també, com la que dugué l'amo en Pep, al cel sia.

JA HA PLOGUT MOLT D'ENÇÀ

1.- Catalina Perelló, 2.- Maria Fustera, 3.- Catalina s'Hostal, 4.- Maria Escolana, 5.- Maria Garrovera, 6.- Antònia Juliana, 7.- Antònia Putxera, 8.- Catalina Duran, 9.- Magdalena Mata, 10.- Bel Molina, 11.- Montse Cota, 12.- Bàrbara Molinera, 13.- Margalida Molina, 14.- Catalina Garrovera, 15.- Margalida Moscardi, 16.- Francisca Rabassa, 17.- Maria d'Ortella, 18.- Antònia Rigo, 19.- Maria Moral, 20.- Maria de s'Hort, 21.- Margalida Marota, 22.- Catalina Rabassa, 23.- Maria Morlana, 24.- Bel Fornera, 25.- Antònia Nigorra.

Arròs paella

Es posa dins una greixonera greix i tot d'una vegada, carn magre, pollastre, tords, calamar, ceba picada tot ben sofregit i després tomàquet, es posa brou i aigua i es té al foc a fi que la carn, abans de posar l'arròs, estigui casi cuita; i dins la paella s'hi té una collarada de greix i es sofregeix l'arròs fins que tengui un poc de color, dins un plat es tendràn carxofes, pesols, gambes i musclos i quan es tiri l'arròs, es posa el que hi ha al plat, quan està cuit es serveix pebrot torrat.

Guiem Murteriano

Guiem Murteriano

ESPORTS

Futbol 5 Iniciació

Petra 3 - Vilafranca 4

Futbol 5

Vilafranca 0 - V. Montision 5

Petra 9 - Vilafranca 0

Benjamins del C.I.M.

Vilafranca 1 - Badia 3

Felanitx 2 - Vilafranca 2

Vilafranca 1 - Avance 1

Porreres Atc. 0 - Vilafranca 3

Infantils de 3' Regional

Vilafranca 2 - Soledad 1

Ses Salines 7 - Vilafranca 3

Vilafranca 2 - Consell 3

L'equip de futbol 5 iniciació només ha jugat un partit en aquestes festes i va esser contra el Petra

que el va guanyar amb moltes dificultats. L'altre equip un poc mes grandet que es el de futbol 5 conti-

nua sense dur gens de sort i ha perdut els dos partits que ha jugat.

Els Benjamins que s'han

RESULTATS

enfrenat contra els equips capdavaners han tret

bons resultats encara que es pot esperar una mica més d'ells. Els Infantils segueixen en la seva línia ascendent i encara que a dins Ses Salines varen perdre per una quantitat exagerada de gols el resultat no reflecta el que va esser l'encontre.

AMATEURS

Cas Concos 4-Vilafranca 1

Molta expectació hi havia per aquest encontre ja que només feia una setmana que el Vilafranca havia apallissat al Colònia i es pareixia veure una remontada de l'equip. Però les coses no anaren bé per l'equip i encara que va fer molt feina i va lluitar durant tot l'encontre i es va mereixer molt millor de la que va patir.

Vilafranca 4-Playa Arenal 2

Molt bona impressió ens va fer aquest equip de Ciutat que jugar molt i bé durant tot l'encontre i només que el Vilafranca va dur aquella sort que molts de dies li fa falta per poder estar un poc més amunt del que ara hi està.

La Salle 5-Vilafranca 0

Partit que es va jugar en diumenge dematí a Palma i el Vilafranca tenia qualque baixa per no prestar-se alhora de partir. El conjunt ciutadà va demostrar el perquè està a la tercera posició i també va tenir molta facilitat alhora de fer gols.

Vilafranca-Algaida

Aquest partit va esser suspès al descans per un àrbitre que valdria més que hagués quedat a casa seva i no anar a fotre l'espectacle que va esser l'únic que va fer.

Quan esteim escrivint aquestes retxes encara no es sap res ni si ens tanclaran el ni si hi ha partits de suspensió.

Valldemossa 2-Vilafranca 0

Un bon partit el que es va veure al llunyà poble de Valldemossa però una vegada més el nostre equip no va dur gens ni mica de sort ja que si hi va haver un equip que fes joc i que fes ocasions de gol va esser el Vilafranca però el que no es pot fer és perdonar tant como ho va fer el Vilafranca, perquè si l'equip crea les ocasions i els gols els fan els contraris mala papeleta.

MÀXIM GOLEJADOR

Golejadors 2ª Regional

Sunyer	6 gols
Garau	3 gols
Montserrat	2 gols

REGULARITAT

Sunyer	56 punts
Garau	47
P. Granja	45

BAR ANIT

MÀXIMS GOLEJADORS

Futbol 5 Iniciació

Emili Nicolau 10 gols

Biel Barceló	2 gols
Llorenç Bosch	1 gol
J. Miguel B.	1 gol
Juan Toni	1 gol

Benjamins del C.I.M.

Pere Nicolau 25 gols

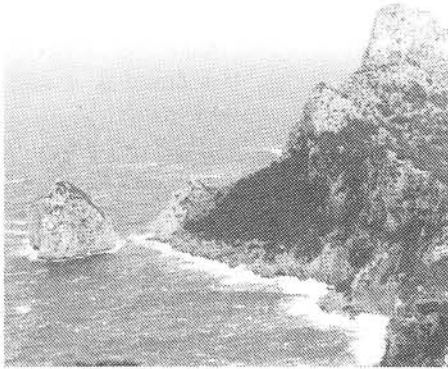

J. Sitges	7 gols
Ferran Amer	2 gols

AUTOSERVEI
CA'N JOAN

Grup excursionista

Dia set de febrer excursió a l'Ermita de Betlem

La sortida serà a les vuit del matí a la Plaça de la Constitució, on partirem amb els cotxes cap a Betlem. Llavors ens dirigirem a peu cap al cementiri, cap a n'és «Cap des Frare», fins arribar a l'Ermita de Betlem. En aquest lloc hi queden els darrers ermitans, juntament amb l'ermita de Valldemossa, són els dos únics llocs de Mallorca on queden ermitans. Una vegada haver dinat i visitat els entorns emprenderem el camí de tornada.

L'excursió és accessible per tothom. Duració: 4 hores.

La penya barcelonista d'es Pla (Vilafranca) ja està en marxa!!!

Preparam activitats i viatges que ben prest començarem a realitzar. FES-TE SOCI DE LA PENYA.

Per inscripcions: Can Caminer

Col.lectiu Paret seca

Aquest col.lectiu ja està en marxa. Cada darrer dissabte de cada mes aquest grup es reunirà per realitzar

els treballs que pertoquin. Ara per ara estan treballant al «Pou de Son Pere Jaume», el qual ja l'han fet net. Aquest pou està situat a la sortida del poble, anant per Can Tomeu Penya, a la vora del camí i prop de la caseta de Son Pere Jaume. Està a uns 15 metres enfora del camí.

Els treballs a realitzar són:

- a) Arreglar els cruïes de les parets.
- b) Arreglar la «repisa» rompuda

Foto: Joan S. Grup paret seca. Pou de Son Pere Jaume

- c) Instal·lar la biga al damunt del pou
- d) Impermeabilitzar el damunt de les parets.
- e) Netejar els voltans del pou
- f) Construir una paret seca envoltant el pou, per protegir-lo de les arades.
- g) Reblir el caminó d'accés al pou amb una paret seca baixa o marès de pla.
- h) Omplir de grava el voltant del pou fins a la pret protectora.

Animau-vos, dia 30 hi haurà feina per tots!!!

Redacció Molí Nou

Concurs de betlems

Enguany el guanyador del concurs de Betlems ha estat na Joana Maria Marimón Nicolau, amb el Betlem que es pot veure a la fotografia.

(Foto: Joan J.)

SOCIETAT

Maria Magdalena Febrer Nebot
26-11-92

Pares: Bartomeu i Catalina

Maria Antònia Nicolau Mates
9-12-92

Pares: Joan Nicolau
i Antònia Mates Garí

Maria Sansó Nicolau
morí dia 16-12-92
als 94 anys.